

REPUBLIKA SLOVENIJA
OKROŽNO SODIŠČE V LJUBLJANI

DELNA SODBA

V IMENU LJUDSTVA

Okrožno sodišče v Ljubljani je po sodnici [REDACTED]

v pravdni zadevi tožečih strank [REDACTED]

[REDACTED] Odvetniška pisarna

[REDACTED] v Mariboru, zoper toženo stranko [REDACTED]

[REDACTED] ki jo zastopa odvetniška pisarna [REDACTED]

[REDACTED] v Ljubljani,

zaradi ugotovitve ničnosti in plačila [REDACTED]

po dne [REDACTED] 2017 opravljeni javni glavni obravnavi, v prisotnosti tožnikov in pooblaščenecv obeh pravnih strank, po pridržanem izreku dne [REDACTED] 2017

RAZSODILO:

- I. Ugotovi se, da je pogodba o dolgoročnem deviznem kreditu v CHF št. [REDACTED] sklenjena v notarskem zapisu notarja [REDACTED] med prvo tožečo [REDACTED] drugo tožečo stranko [REDACTED] in toženo stranko [REDACTED] [REDACTED] nična.

OBRAZLOŽITEV:

Navedbe pravnih strank

1. Tožeča stranka v tožbi navaja, da sta tožnika kot solidarna kreditorejmalca s toženo stranko kot kreditodajalko [REDACTED] sklenila pogodbo o dolgoročnem deviznem kreditu v švicarskih frankih, s katero je bil tožečima strankama odobren stanovanjski kredit v višini [REDACTED] švicarskih frankov za ureditev [REDACTED] v

stanovanjski hiši. Za plačilo obveznosti po pogodbi sta v korist toženke dovolili upravno izplačilno prepoved na plačo, ki sta jo prejeli v evrih. Zato je bila toženka izplačevalcu plače dolžna sporočiti znesek mesečne anuitete, preračunane po prodajnem podjetniškem tečaju banke za CHF. Čista vrednost kredita je znašala [REDACTED] CHF oziroma [REDACTED] EUR, preračunano po nakupnem podjetniškem tečaju na dan [REDACTED]. Denarna sredstva so bila izplačana v evrih, in sicer [REDACTED] EUR na TRR prvotožnika, [REDACTED] EUR pa po predračunih neposredno dobaviteljem in izvajalcem obnove nepremičnine v evrih po nakupnem podjetniškem tečaju banke za CHF na dan črpanja. Šlo je za namenski stanovanjski kredit in je bila toženka seznanjena s tem, da se bo posojilo v celoti porabilo in vračalo v tožnikoma domači valuti. Na dan vložitve tožbe [REDACTED] 2015 sta tožeči stranki odplačali [REDACTED]. Namen pogodbeno določenih obresti je ohranitev vrednosti denarja kot tudi plačilo za uporabo le-tega, kar predstavlja podlago sklenjene pogodbe. Namen vodenja kredita v tuji valuti je zavarovanje banke pred morebitno inflacijo in drugimi vplivi. Do izgub zaradi inflacijskih in podobnih tveganj ne bi moglo priti, četudi bi posojilna pogodba bila izražena v domači valuti, saj je za ohranitev vrednosti glavnice skrbela referenčna obrestna mera, zaradi družbenopolitičnih razmer pa pretirane inflacije domače valute ni bilo pričakovati. Valutna klavzula kot izveden je finančni instrument je namenjena tudi ohranjanju vrednosti denarja, vendar pa vodenje kredita v CHF ni zasledoval navedenega namena. Če bi bilo vodenje kredita v CHF resnično namenjeno ohranjanju vrednosti denarja, bi toženka ponudila katerega od instrumentov zavarovanja pred valutnim tveganjem, konkretno za primer porasta vrednosti glavnice zaradi tečajnih nihanj. V nadaljevanju opisuje kako se je povečala višina mesečnega obroka in višina glavnice ter navede, da ta razlika predstavlja dodaten prihodek tožene stranke, brez da bi slednja zaradi tega imela kakršne koli dodatne stroške. Zaradi vodenja kredita v CHF je toženka na račun tožnikov dosegla nepričakovane donose, ki jih ni moč šteti niti kot plačilo za uporabo denarja, niti kot ohranjanje njegove vrednosti in ni mogoče govoriti o potrebni ekvivalenci dajatev. Tožnika pri sklepanju pogodbe nista imela namena ustvarjanja dodatnih donosov. Če bi ravnala s povprečno skrbnostjo dobrega strokovnjaka na finančnem področju, bi toženka morala in mogla vedeti in je tudi vedela, da bo po sklenitvi pogodbe prišlo do krepitve CHF v razmerju do EUR. Tožečima strankama je kot najugodnejšo možnost ponudila sklenitev kreditne pogodbe z valutno klavzulo oziroma z vodenjem kredita v valuti CHF. Takšno postopanje toženke je v nasprotju z običajnim namenom kreditiranja in je nepošteno ter moralno zavržno, saj je vse tveganje v celoti prevalila na tožeči stranki, ki si prevzetih obveznosti nista in nista mogli zavedati, sama pa valutnemu tveganju ni bila izpostavljena oziroma je bilo minimalno in zavarovano. Povzema letno poročilo toženke za leto 2006 ter opozorila Banke Slovenije. Navaja, da je toženka izkoristila šibkejši položaj tožečih strank. Podlaga za vodenje kredita v CHF je lahko zgolj in samo pridobitev premoženjske koristi za toženo stranko brez proti

dajatve z njene strani, takšna kavza pa je nedopustna, zato je ta pogodba nična. Tudi same donose toženke, do katerih je upravičena zaradi vodenja kredita v CHF in rasti vrednosti CHF je oceniti kot nemoralne. Svoje obveznosti v evrih je toženka določila po tečaju, ki je zanjo ugodnejši, saj je izplačala manj, med tem ko je pri določanju mesečnih anuitet tožečih strank uporabila drug tečaj - prodajni tečaj, ki je seveda bil spet zanjo ugodnejši. Gre za nepošten pogodbeni pogoj, ki je ničen. Mehanizem konverzije valute je ostal tožečima strankama v celoti nepojasnen. Nično je pogodbeno določilo ■ odst. ■ čl. pogodbe, ki določa, da toženka pri obračunu obresti šteje dejansko število dni po koledarju z upoštevanjem 360 dni v letu. Pomena in posledic te določbe toženka tožečima strankama nikoli ni predstavila. Kredit je z uporabljenim načinom štetja časa, ko se leto obravnava, kot da bi imelo 360 dni in neupoštevanje dejanskega števila v mesecu, je ob nespremenjenih drugih pogojih posla dražji kot krediti, pri katerih se uporablja način štetja z upoštevanjem dejanskega števila dni v letu. Banke so v času sklenitve pogodbe množično zavajajoče tržile in spodbujale komitente k najemanju tovrstnih kreditov ter zatrjevale, da več valutni kredit omogoča minimalno valutno tveganje. Navaja, da so banke so vedele, da s tem izpostavljajo svoje komitente tržnemu tveganju ter, da ne izpolnjujejo zahtevane pojasnilne dolžnosti. Tožeči stranki sta sicer podpisali pogodbo, s katero sta formalno prevzeli valutno tveganje, na katerega pa nista bili ustrezno opozorjeni. S strani toženke jima je bilo zagotovljeno, da je takšen kredit zaradi vezave na libor, torej nižjih obrestnih mer, ugodnejši ter da do sprememb mesečnih anuitet glede na stabilnost CHF zagotovo ne bo prišlo oziroma bodo spremembe minimalne in predvsem v korist tožnikov. Vnos takšnega določila v pogodbo je zgolj formalnost. Toženka v pogodbo ni vnesla opozorila, da se ob spremembi tečaja lahko spremenijo tudi predvideni zneski posameznih plačil. Tožeči stranki sta kot laika na področju bančništva o valutnem tveganju, kateremu sta se izpostavila, vedela izredno malo, predvsem v primerjavi s toženko, ki se kot banka profesionalno ukvarja s trženjem in prodajo finančnih produktov. Toženka je izkoristila občutnejši šibkejši položaj tožečih strank, ki sta toženki kot strokovnjakinji verjela in zaupala. S strani toženke je bila tožečima strankama kot najugodnejša možnost ponujena sklenitev kreditne pogodbe, vezane na CHF, pri čemer pa jima ni bilo pojasnjeno kakšna tveganja s tem sprejemata, saj gre pri dolgoročnem posojilu, ki se vodi v tuji valuti, po vsebini za finančni instrument s potencialno neomejeno izgubo za posojilojemalec in je tak kredit v primerjavi s kreditom v domači valuti glede na prevzeto tveganje neprimerljiv. Pri krepitvi vrednosti CHF napram EUR oziroma slabitvi vrednosti evra napram CHF se viša tudi sama glavnica obveznosti izražena v domači valuti, v kateri se je kredit izplačal in odplačeval. Ob neprestani krepitvi CHF napram EUR lahko pride do situacije, ko kreditojemalčeva obveznost, izražena v domači valuti, naraste tudi za večkratnik zneska, predvidenega ob podpisu pogodbe. Tožečima strankama je bila podana informacija o valutnem tveganju odločujočega pomena, da sta se za

sklenitev pogodbe sploh odločila. Izrecno jima je bilo zagotovljeno, da je morebitna zaskrbljenost odveč, saj je CHF močna in stabilna valuta in je kredit v CHF ugodnejši zaradi nižje obrestne mere, vezane na libor, da ga imajo tudi uslužbenci bank ter da pretiranih nihanj ni za pričakovati. Pogodba ima naravo tipsko oblikovanih pogodbenih pogojev, saj jo je vnaprej enostransko oblikovala in pripravila tožena stranka, tožeči stranki pa na njeno vsebino nista imeli vpliva. Zahteve po transparentnosti pogodbenih pogojev ni mogoče zožiti zgolj na njihovo formalno in slovnično razumljivost. V primeru ničnosti pogodbe mora vsaka pogodbeni stranka vrniti drugi stranki vse, kar je na podlagi takšne pogodbe prejela, zato tožeča stranka zahteva tudi plačilo.

2. Tožena stranka je v odgovoru na tožbo navedla, da je pogodba imela veljavno in dopustno podlago, da niso bila kršena določila potrošniške zakonodaje in ob sklenitvi pogodbe niso bili podani elementi oderuštva. Tožena stranka ni kršila informacijske dolžnosti. Za kondikcijske zahtevke iz naslova ničnih ali razvezanih pogodb se uporabljajo enaka pravila, ki veljajo za izpolnitev teh pogodb. Tožnikoma so bile enakovredno predstavljene možnosti kredita ter vsa tveganja najetja kredita v tuji valuti in jim tožena stranka ni prikrivala, saj za to niti ni imela razlogov. Tožeča stranka je imela v trenutku odobritve kredita [REDACTED] 2008 do sklenitve kreditne pogodbe v obliki notarskega zapisa [REDACTED] dovolj časa za premislek ali kredit pod temi pogoji vzame. V tem obdobju bi se lahko kadar koli odločila, da CHF kredita ne želi. Tožeča stranka je imela pravico od kreditne pogodbe odstopiti v roku 15 dni, ko je bila pogodba sklenjena. Tožena stranka ni dajala prednosti nobenemu kreditu iz svoje ponudbe. Tudi banka je izpostavljena valutnim tveganjem in je tudi za banko gibanje tečaj nepredvidljivo in tožena stranka iz naslova sprememb menjalnega tečaja pri kreditih v tuji valuti nima koristi. Banka mora naložbe, zaradi katerih je izpostavljena tveganjem morebitnih izgub zaradi spremembe obrestnih mer, tečajev tujih valut, spremembe cen vrednostnih papirjev in drugih finančnih instrumentov oziroma drugih tržnih tveganj, ustrezno uskladiti z obveznostmi banke, katerih višina je odvisna od enakih sprememb. Banka si mora v primeru, da ima naložbe v tuji valuti, zagotoviti ustrezno financiranje oziroma ustrezna sredstva v enaki tuji valuti. Če kreditjemalec svojih obveznosti do banke iz naslova kredita v tuji valuti ob zapadlosti ne bi poravnal, to v ničemer ne bi odvezalo banke poravnati svojih obveznosti do virov sredstev v tuji valuti, ki jih je bila banka dolžna zagotoviti in vzdrževati ves čas trajanja kreditnega razmerja, kar dejansko pomeni, da banka poleg kreditnega tveganja torej neplačila kreditnih obveznosti nosi tudi celotno valutno tveganje, saj mora svoje obveznosti do virov sredstev poplačati v tuji valuti. Za razliko od kreditjemalcev, ki lahko kadar koli predčasno odplačajo kredit, če niso več pripravljeni nositi valutnega tveganja, tožena stranka te možnosti nima in je zavezana v tem pogodbenem razmerju. Vse dokler kreditjemalci ne poplačajo kreditov v tuji valuti ali ne spremenijo kredita v tuji

valuti v kredit v domači valuti, mora tožena stranka sebi skladno z regulatornimi zahtevami zagotavljati ustrezna sredstva v enaki tuji valuti ne glede na neugodne spremembe tečajev tujih valut. Tožena stranka je z odobritvijo CHF kreditov prevzela valutno tveganje v razmerju do virov sredstev in ni imela nobenega razloga, da bi tožnikom prikrivala tveganje, kvečjemu nasprotno. Tožnika sta se za CHF kredit odločila zaradi ugodnosti pri obrestni meri. Obrestna mera švicarskega franka (CHF libor) je bila zgodovinsko gledano vedno nižja kot obrestna mera evra (evribor). Ob predpostavki, da mora imeti valuta z višjo obrestno mero relativno višji tečaj, je kazalo na verjetnost, da bo tečaj EUR/CHF vedno pozitiven in v korist evra. Ker gre za tečaje, ki se dnevno spreminjajo in so odvisni od finančnih trgov in tako izven nadzora obeh pravnih strank, nobena od strank ni mogla z gotovostjo, niti z večjo verjetnostjo vedeti, kako se bo menjalni tečaj dejansko gibal, zlasti pa ne v obdobju 15 let, kot je ročnost CHF kredita. Anuitete so v primeru najetja kredita v tuji valuti določene v tuji valuti in kreditojemalec, ki ne razpolaga s sredstvi v tuji valuti, mora zagotoviti potreben znesek v tuji valuti za poplačilo anuitete oziroma kupiti ustrezen znesek CHF v višini mesečne anuitete s sredstvi v domači ali drugi valuti, s katero razpolaga. Tožeča stranka je bila poučena, da je kredit CHF zaradi vezanosti na nižjo obrestno mero CHF libor ugodnejši, vendar za kreditojemalce, ki ne prejemajo dohodkov v CHF oziroma ne razpolagajo s sredstvi v tuji valuti CHF iz morebitnega drugega naslova tudi bolj rizičen, saj gibanja tečajev valut ni mogoče predvideti, še manj pa nadzirati. Referenčna obrestna mera predstavlja nadomestilo za uporabo denarja in revalorizacije glavnice skozi čas. Tožeča stranka bi lahko zahtevala, da se CHF kredit izplača v valuti kredita. Prav tako bi lahko tožeča stranka kredit odplačevala kredit v valuti kredita. Če bi bila menjalniška storitev v zvezi z izplačilom 80 % čiste vrednosti kredita izvedena po prodajnem podjetniškem tečaju, bi tožeča stranka prejela na svoj transakcijski račun le cca [REDACTED] EUR več kot je dejansko prejela. Tožena stranka je tožečo predhodno seznanila z rizikom najetja kredita v tuji valuti in je tožeča stranka izrecno izjavila, da ta riziko razume in ga prevzema. Ne drži, da naj bi tožena stranka trdila, da bodo spremembe mesečnih anuitet minimalne oziroma naj bi tožena stranka trdila, da so krediti v tuji valuti varnejši od evropskih kreditov, saj tožena stranka potencialnim kreditojemalcem ni dajala nobenih zagotovil glede gibanja menjalnih tečajev ali referenčnih obrestnih mer v prihodnosti, ker gre za gibanja izven nadzora tožene stranke. Tožena stranka je kreditojemalce opozorila tudi na možnost kadar koli zahtevati spremembo kredita v tuji valuti v kredit v domači valuti. Sklenitev pogodbe o zavarovanju pred obrestnim in tečajnim tveganjem bi predstavljala sklepanje derivativov, ki zaradi cenovne nesorazmernosti in kompleksnosti niso primerni za prodajo potrošnikom. Bolj primeren in enostaven način zaščite pred valutnim tveganjem je pravica kadar koli zahtevati spremembo v evrski kredit. Najbolj enostavno in primerno zaščito pred obrestnim tveganjem pa predstavlja najem kredita s fiksno obrestno mero, ki je praviloma dražji od kredita z variabilno obrestno mero. To, da imajo uslužbenci

banke devizne kredite in kredite, vezane na švicarski frank, samo potrjuje, da tožena stranka ni imela nobenih dodatnih ali drugačnih informacij glede gibanja tečaja za CHF v prihodnosti, saj sicer svojim zaposlenim ne bi dajala kreditov v tuji valuti. Tožnika bi se lahko iz javno dostopnih podatkov informirala glede rizikov, ki jih prevzemata. Tudi notar je tožnika izrecno opozoril na vse pravne posledice kreditne pogodbe in zavarovanja, višino čiste vrednosti kredita, efektivno obrestno mero in pravne posledice neplačila ter tudi, da se ob spremembi tečaja lahko spremenijo tudi predvideni zneski posameznih plačil. Oglas iz leta 2004 ni mogel vplivati na odločitev tožeče stranke za sklenitev kreditne pogodbe, saj je na oglasu še stara firma tožene stranke, ki je tožena stranka ne uporablja več od leta 2007. Po letu 2004 tožena stranka ni posebej oglaševala kreditov v tuji valuti oziroma kreditov, vezanih na švicarski frank. Do nihanja tečaja je prišlo že med obdobjem pogajanj in sklepanja kreditne pogodbe. Tožnika sta izrecno izjavila, da razumeta rizika najetja kredita v tuji valuti in da ne želita spremembe CHF kredita v kredit v domači valuti, da sta valutno tveganje razumela, pa izhaja tudi iz konkludentnih ravnanj, saj sta CHF kredit odplačevala več kot 7 let, čeprav so se zneski v domači valuti, ki so bili potrebni za nakup ustreznega zneska v tuji valuti CHF glede na gibanje tečaja in referenčne obrestne mere libor, mesečno spreminjali. Zadeva C-26/13 se nanaša na drugačno situacijo. Tožeča stranka ima tudi možnost, da ustrezen znesek mesečnega obroka nakazuje neposredno na poravnalni račun banke in pred tem zagotovi ustrezen znesek v tuji valuti pri drugi banki ali drugje po lastni izbiri. Pri obrestovanju po načelu dejansko/360 dni v primerjavi z obrestovanjem z upoštevanjem dejanskega števila dni v letu gre zanemarljive razlike. V kreditni pogodbi je bilo razkrito kakšen način obrestovanja se uporabi. Toženi stranki Banka Slovenije ni izrekla nobenih opozoril ali ukrepov v smislu kršitve potrošniške kreditne zakonodaje v zvezi s krediti v tuji valuti. Opozorila Banke Slovenija so bila splošne narave in ne takšna, da bi lahko tožena stranka na njihovi podlagi vedela ali z neko večjo verjetnostjo napovedovala, kako se bo menjalni tečaj gibal. V fazi sklenitve kreditne pogodbe ni bilo nesorazmerja med obveznostmi strank, niti niso podani subjektivni pogoji za oderuštvo. Če sta tožnika CHF kredit najela zaradi ureditve mansarde stanovanjske hiše, še ne implicira stiske kot elementa oderuštva. Kreditna pogodba ima veljavno podlago in ne gre za izveden finančni instrument. Poleg obrestnega in valutnega tveganja je banka za razliko od tožnikov prevzela tudi kreditno tveganje, ki ga nosi izključno banka. Zaradi uporabe referenčne obrestne mere libor in njenega padca v negativno vrednost, je torej banka prejela manjše plačilo z uporabo denarja kot je ob sklenitvi pogodbe pričakovala od konca leta 2008. Tožnika sta s tem, ko sta se zadolžila v valuti, v kateri ne prejemata dohodka, prevzela riziko glede sprememb v menjalnem tečaju. V skladu z načelom enake

vrednosti dajatev, mora enaka vrednost pogodbenih obveznosti obstajati ob sklenitvi pogodbe. Tožena stranka je nasprotovala zahtevku tudi po višini. Domača in tuja valuta nista ista stvar in zahtevki v tuji in zahtevki v domači valuti nista istovetna.

3. Tožeča stranka je v nadaljevanju navedla, da bi lahko v najslabšem primeru prišlo do nekaj odstopne rasti njene mesečne obveznosti, še zdaleč pa ne kar 30 % porasta mesečne anuitete. Ustrezno financiranje (zagotavljanje sredstev v CHF), ki bi ga naj zaradi zagotavljanja predpisane valutne usklajenosti morala izvajati tožena stranka, še zdaleč ni potekalo pod pogoji in časovnimi okviri, kot le-ti izhajajo iz pogodbe. Pri obveznosti banke do virov sredstev gre za kratkoročne obveznosti in o primerljivi izpostavljenosti ni moč govoriti. Tožena stranka je znotraj obravnavanega kreditnega posla dejansko skrila še produkt prodaje CHF. Tožeči stranki sta bili pri sklenitvi pogodbe zavedeni, saj so jima bila bistvena določila pogodbe predstavljena na neustrezen način, pomanjkljivo ter zavajajoče, zaradi česar slednji nista bili zmožni oceniti zanj pomembne ekonomske posledice prevzetega valutnega tveganja, kot tudi uporabe prodajnega menjalnega tečaja ter načina obrestovanja, torej oceniti celotnega stroška kredita, ki pa končno iz določil pogodbe jasno niti ne izhaja. Obveznost tožečih strank po kreditni pogodbi se je zaradi valutnih nihanj bistveno povečala tako glede mesečnega obroka (iz pribl. [REDACTED] EUR, trenutno znaša pribl. [REDACTED] valuti (iz približno [REDACTED] odplačevanja na dan [REDACTED] EUR), po dobri polovici predvidene dobe odplačevanja in sta tožeči stranki do tega dne odplačali že [REDACTED] EUR. Tožena stranka je tožnikoma dala kredit, ki je v domači valuti glasil na cca [REDACTED] EUR. Slednja sta v 8-ih letih odplačala cca [REDACTED] EUR in kljub temu na dan [REDACTED] 2016 iz naslova glavnice še zmeraj dolgujeta [REDACTED] EUR ter dodatno še pogodbene obresti. Če bi toženka zadostila pojasnilni dolžnosti, se tožnika ne bi odločila za najem kredita po sporni pogodbi, temveč za varnejši kredit v domači valuti. Ker sredstev v tuji valuti tožeči stranki nikdar nista prejeli, ni mogoče izhajati iz predpostavke, da je šlo za kredit v tuji valuti. Pogodbo je treba presojsati kot celoto, zlasti z vidika poštenosti do potrošnika. Tožeči stranki sta prejeli nakazano posojilo v skupni višini [REDACTED] EUR. Do [REDACTED] 2016 sta skupno odplačali [REDACTED] EUR in sta na isti dan zavezani plačati glavnico v višini [REDACTED] CHF oziroma [REDACTED] EUR, k čemur je treba prišteti še pogodbene obresti in slednje ne more biti namen posojilne pogodbe. Ni mogoče niti približno ugotoviti koliko bo tožeča stranka dejansko plačala iz naslova pogodbe. Ker je izpolnitev obveznosti tožeče stranke odvisna tudi od gibanja tečaja, je le-tega tožeča stranka bila dolžna pričakovati v predvidljivih okvirjih. Odločitev Švicarske centralne banke, da ne bo več vzdrževala vrednosti CHF je bilo za tožečo stranko popolnoma nepričakovano.

Tožeča stranka je modificirala dajatveni zahtevek ter navedla, da če toženka meni, da znesek katerega vračila naj se skladno z zahtevki naloži tožečima strankama, ni ustrezen, lahko vsak čas vloži nasprotno tožbo in zahteva dolžno razliko. Gre za čisto denarno terjatev in je bistveno, kaj sta stranki na podlagi kreditne pogodbe dejansko prejeli. Pri pravilih vračanja je odločilnega pomena dejanska izpolnitev. Tožeči stranki toženki nista dolžni povrniti še koristi za uporabo denarja, ki naj bi bila povrh še enaka obrestim, ki se plačujejo za kredite v švicarskih frankih, torej najmanj obrestim, ki se določene v sporni pogodbi. Če so pravila nična in bi jih bilo po splošnem mnenju nepravilno ohraniti v veljavi, taista ne more veljati za vzajemno vračanje, saj bi s tem posredno izničili institut ničnosti. Do dne [REDACTED] 2016 je tožeča stranka toženi skupno odplačala [REDACTED] EUR, kar zahteva s podrednimi zahtevki k ničnostnim zahtevkom.

4. Tožena stranka je v nadaljevanju navedla, da je tožeči stranki opozorila, da se zneski mesečnih anuitet po preračunu v domačo valuto EUR spreminjajo oziroma, da se lahko zaradi sprememb v menjalnem tečaju tudi povečajo, pri čemer ni dajala nobenih zagotovil, niti v časovnem, niti v kvantitativnem smislu glede gibanja menjalnega tečaja in referenčnih obrestnih mer v prihodnje, saj gre za gibanje izven njenega nadzora. Menjavo izplačanega zneska CHF kredita iz CHF v EUR bi lahko tožeča stranka opravila tudi drugje in ne nujno pri toženi stranki. Poročila Banke Slovenije so bila splošne narave in ne takšne, da bi bilo na njihovi podlagi mogoče z večjo verjetnostjo napovedovati gibanje menjalnega tečaja, saj gre za gibanje izven nadzora banke in Banke Slovenije. Priporočila Banke Slovenije niso pravna zavezujoča in so iz časa po sklenitvi predmetne kreditne pogodbe. Tožena stranka je za primer, če bi sodišče ugodilo zahtevku tožeče stranke na ugotovitev ničnosti ali razvezo kreditne pogodbe v pobot dajatvenemu

[REDACTED]

po referenčni obrestni meri 12 mesečni CHF libor plus 1,45 % od dneva slabovernosti tožeče stranke, kar je nastopilo najkasneje [REDACTED] 2011, pa zakonske zamudne obresti. Če bi sodišče štelo, da je tožena stranka upravičena zahtevati izplačani zneske CHF kredita v EUR, tožeča stranka v pobot uveljavlja svojo terjatev na vračilo [REDACTED]

[REDACTED]

1,45 % od [REDACTED] 2011 pa zakonske zamudne obresti. Opozorila je še na vrednost spornega predmeta, saj je tožeča stranka v tožbi navedla eno samo skupno nediferencirano vrednost spornega predmeta, čeprav uveljavlja poleg primarnega tudi več podrednih nedenarnih zahtevkov, ki imajo različno podlago in vrednost posameznega nedenarnega zahtevka tako ni razvidna iz tožbe.

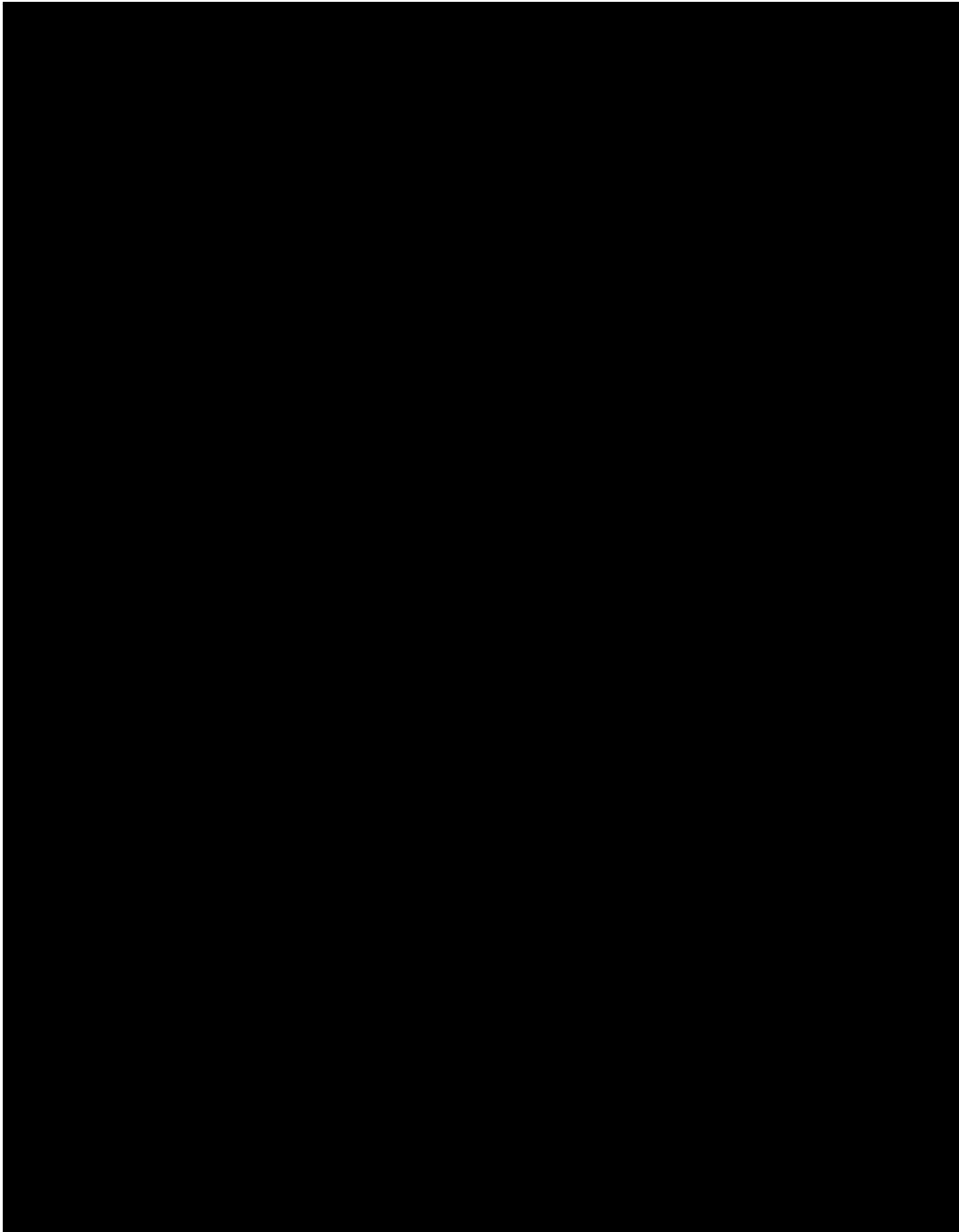
5. Tožeča stranka je v nadaljevanju navedla, da zgolj skopa opozorila, da se lahko

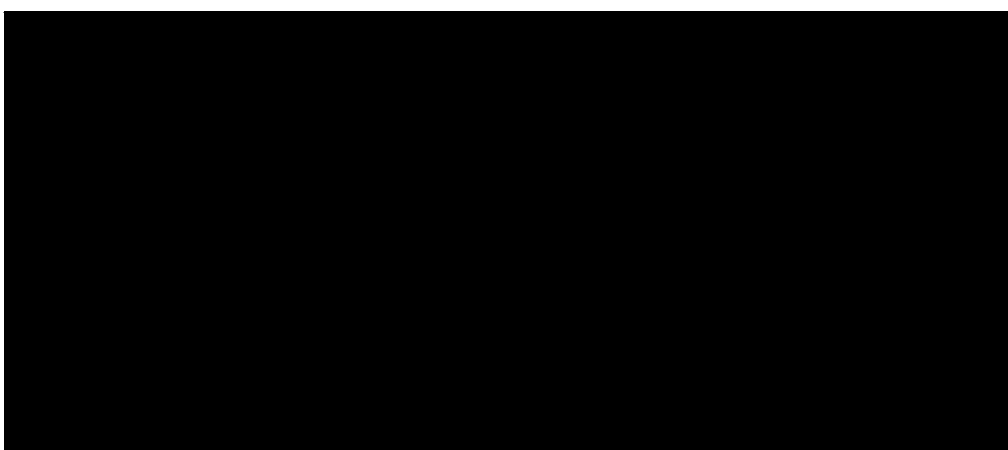

mesečne anuitete spremenijo, če je bilo slednje res dano brez kakršne koli obrazložitve, da se lahko v primeru rasti valute CHF napram EUR poviša ne samo anuiteta, temveč tudi glavnica še neodplačanega kredita, izražena v domači valuti ter ob odsotnosti kakršnih koli simulacij, v kakšnih okvirih bi se anuitete lahko spremenile, ne zadosti pojasnilni dolžnosti tožene stranke. Tožeča stranka je prejela tri informativne izračune, vse v valuti EUR in so bili izdelani v predpogodbeni fazi. Odigrali so ključno vlogo pri tem, da sta se tožeči stranki za sklenitev pogodbe sploh odločili.

Izvedeni dokazi

6. Sodišče je v dokaznem postopku vpogledalo notarski zapis pogodbe o

bistveno, ali je tožena stranka zadostila pojasnilni dolžnosti v razmerju do drugih svojih kreditorejmalcev in je pravnorelevantno le ravnanje tožene stranke v razmerju do tožeče stranke. Prav tako je sodišče zavrnilo dokazni predlog s postavitevijo izvedenca finančne stroke, saj je odločalo le o delu zahtevka, glede katerega izvedenec finančne stroke ni bil potreben.

Vrednost spornega predmeta

7. Tožeča stranka uveljavlja ničnost in kot posledico ničnosti kondikcijski denarni zahtevk. V 44. čl. Zakona o pravnem postopku (Ur. l. RS, št. 73/2007 – uradno prečiščeno besedilo in 45/2008, v nadaljevanju ZPP) je v drugem odst. določeno, da če se tožbeni zahtevk ne nanaša na denarni znesek, je odločilna vrednost spornega predmeta, ki jo je tožeča stranka navedla v tožbi. Za denarni znesek posebej ni treba navajati vrednosti spornega predmeta. Tožena stranka je opozorila, da je tožeča stranka v tožbi navedla samo eno skupno nediferencirano vrednost spornega predmeta, čeprav je poleg primarnega tožbenega zahtevka uveljavljala tudi več podrednih nedenarnih zahtevkov, ki imajo različno podlago. Po oceni sodišča je tožnik tudi s podrednima zahtevkoma, četudi sta drugače oblikovana, zasledoval enak cilj kot s primarnim zahtevkom, poleg njih pa je za vsakega posebej uveljavljal denarni zahtevk, za katerega ni treba navajati vrednosti spornega predmeta. Zahtevk za ničnost je ugotovitveni zahtevk, ki je uveljavljan poleg dajatvenega zahtevka, in v takšnih procesnih situacijah vmesni ugotovitveni zahtevk ne predstavlja kriterija za ugotavljanje vrednosti spornega predmeta, temveč je upoštevna le sporna vrednost dajatvenega zahtevka (tako tudi VS RS v II Ips 303/2014). Gre namreč za zahtevka, ki sta povezana tako, da eden predstavlja pravno logično izpeljavo drugega (tako tudi odločba VS RS III Ips 205/2008). Med zahtevke, ki se nanašajo na denarni zahtevk, ne sodijo zgolj tisti, s katerimi tožnik zahteva plačilo (torej dajatveni denarni zahtevk), marveč tudi tisti, s katerimi se neposredno odloča o usodi denarne terjatve, čeprav procesno niso izraženi v dajatveni obliki in je za take zahtevke za določitev vrednosti spornega predmeta odločilna višina denarnega zneska obveznosti, ki je določena v

zvezi s takim zahtevkom (tako tudi VS RS II Ips 165/2003). Tako je za vrednost spornega predmeta odločilen denarni zahtev, ki ga v tožbi tožeča stranka opredeljuje na [REDACTED] EUR in poseben poziv tožeči stranki, naj navede vrednost spora za vse zahtevke, ni bil potreben.

Pravni interes

8. Sodišče ugotavlja, da imata tožeči stranki pravni interes za ugotovitev obstoja ničnosti pogodbe, čeprav sta [REDACTED] 2017 toženi stranki poplačali dolg po pogodbi z dne [REDACTED] s pomočjo novega kredita, najetega pri drugi banki. Tožeči stranki namreč zahtevata tudi vrnitev zneska, plačanega po nični pogodbi.

Dejansko stanje v obravnavani zadevi

9. V drugem odst. 214. čl. ZPP je določeno, da se dejstva, ki jih stranka ne zanika, ali jih zanika brez navajanja razlogov, štejejo za priznana, razen če namen zanikanja teh dejstev izhaja iz siceršnjih navedb stranke. Tožeči stranki sta kot solidarna kreditorejmalca s toženo stranko kot kreditodajalko dne [REDACTED] sklenili pogodbo o dolgoročnem deviznem kreditu v CHF št. [REDACTED] (v nadaljevanju pogodba; ta se v notarskem zapisu nahaja na prilogi A3, v navadni obliki pa na prilogi B2 spisa). S pogodbo je bil tožečima strankama odobren stanovanjski kredit v višini [REDACTED] švicarskih frankov (v nadaljevanju CHF) za ureditev [REDACTED] v stanovanjski hiši ([REDACTED] čl. pogodbe). Iz prvega odst. [REDACTED] čl. pogodbe izhaja, da bosta solidarna kreditorejmalca vrnila kredit skupaj z obrestmi v 180-ih mesečnih anuitetah. Iz prvega odst. [REDACTED] čl. izhaja, da je obrestna mera seštevek veljavnega 12 mesečnega liborja in obrestne marže v višini 1,45 %. Iz tretjega odst. [REDACTED] čl. izhaja, da je obrestna mera spremenljiva. V petem odst. [REDACTED] čl. sta se solidarna kreditorejmalca zavezala, da bosta vse obveznosti, ki izhajajo iz pogodbe, plačevala s pomočjo upravno izplačilne prepovedi, in sicer 60 % mesečne anuitete prvi tožnik in 40 % mesečne anuitete druga tožnica ter v šestem odst., da dovoljujeta upravno izplačilno prepoved na plačo. Po sedmem odst. [REDACTED] čl. je bila toženka izplačevalcu plače za namen izvajanja upravno izplačilne prepovedi dolžna sporočiti znesek mesečne anuitete v evrih, preračunano po prodajnem podjetniškem tečaju banke za CHF, kar bo storila letno. Tožeči stranki sta prejeli posojilo [REDACTED] (v evrih, in sicer [REDACTED] EUR), vendar sta [REDACTED] prejeli skupno znesek [REDACTED] v evrih, in sicer [REDACTED] bilo izplačano po predračunih neposredno [REDACTED] in [REDACTED] nepremičnine, kot izhaja iz izpisov [REDACTED]. Tožeči stranki sta kredit vračali v mesečnih anuitetah v EUR. Na dan vložitve tožbe [REDACTED] 2015 sta tožeči stranki toženi stranki odplačali [REDACTED] [REDACTED] sta

sicer nav [redacted] EUR), vendar sta v 1. pripravljalni vlogi z dne [redacted] navedli, da sta do tega datuma odplačali znesek v višini [redacted] tožeči stranki sta [redacted] 2017 v celoti poplačali dolg po pogodbi z najemom kredita pri drugi banki.

Pojasnilna dolžnost toženke

10. Toženka ne prereka, da se pri krepitvi vrednosti CHF napram EUR viša tudi sama glavnica obveznosti, izražena v domači valuti. Nadalje ne prereka, da lahko pride do situacije, ko kreditorejmalčeva obveznost, izražena v domači valuti, naraste tudi za večkratnik zneska, predvidenega ob podpisu pogodbe. Tožena stranka ni prerekala navedb tožnikov, da je glavnica v domači valuti ob sklenitvi pogodbe znašala cca [redacted] EUR. V času od sklenitve pogodbe [redacted] 2008 do leta 2016 je prišlo do izrazite spremembe v tečaju EUR - CHF (dne [redacted] 2008 je referenčni tečaj znašal 1 EUR = 1,5992 CHF, dne 20.1.2016 pa 1 EUR = 1,0932 CHF). Obveznost tožečih strank po kreditni pogodbi se je zaradi valutnih nihanj bistveno povečala tako glede mesečnega obroka kot tudi glede višine glavnice v domači valuti. Iz neprerekanih navedb tožnikov izhaja, da je glavnica iz približno [redacted] EUR ob sklenitvi pogodbe po več kot 8-ih letih odplačevanja na dan [redacted] 2016 znaša še [redacted] CHF oziroma [redacted] EUR. Po dobri polovici predvidene dobe odplačevanja in sta tožeči stranki do tega dne odplačali že [redacted] EUR. Povedano poenostavljeno je tožena stranka dala tožnikoma kredit, ki je v domači valuti glasil na cca [redacted] EUR. Slednja sta v 8-ih letih odplačala cca [redacted] EUR in kljub temu na dan [redacted] 2016 iz naslova glavnice še zmeraj dolgujeta [redacted] EUR ter dodatno še pogodbene obresti. Sodišče glede na to, da sta tako glavnica kot anuitete odvisne od razmerja CHF - EUR, sprejema navedbe tožečih strank, da ni mogoče niti približno ugotoviti koliko bi tožeča stranka dejansko plačala iz naslova pogodbe (ob rednem poteku pogodbe in če ne bi predčasno poplačala kredita, kar je storila tekom tega postopka). Tudi tožnik je zaslišan kot stranka, potrdil, da je šla zaradi krepitve CHF glavnica nazaj na vrednost kredita (str. [redacted] prepisa z dne [redacted] 2017, [redacted]). Sodišče ugotavlja, da gre glede na navedeno pri kreditni pogodbi v CHF za posel z visoko stopnjo tveganja. To potrjuje tudi ugotovitev toženke v njenem letnem poročilu za leto 2006 (A4), kjer je v zvezi s posojili, sklenjenimi z valutno klavzulo v švicarskem franku, navedla, da si bo morala prizadevati, da začne tudi s hipotekarnimi dolžniki sklepati pogodbe o zavarovanju pred previsokim obrestnim in tečajnim tveganjem. Če ne bi pričakovala porasta CHF napram EUR ali če bi bil pričakovani porast le manjši, toženka ne bi imela razloga za prizadevanje k sklepanju pogodb o zavarovanju pred previsokim obrestnim in tečajnim tveganjem. Ker je toženka pričakovala večje tečajno in obrestno tveganje, bi morala o tem ustrezno obvestiti potencialne kreditorejmalce. Svoje dolžnosti se ne more ekskulpirati na način, da se sklicuje na številne članke iz medijev (B16 do B24). Tožnika sta pač v konkretnem primeru (utemeljeno) zaupala uslužbenki

banke. Poleg tega sodišče meni, da če so o rizikih pisali mediji, bi morala nanje še toliko bolj skrbno opozoriti potencialne kreditojemalce toženka. Tožnikoma tudi ni mogoče očitati, da nista zahtevala spremembe v evrski kredit, saj sta to očitno storila, vendar pod za toženko nesprejemljivimi pogoji po tečaju, ki je veljal ob črpanju kredita, kar je toženka v odgovoru na tožbo označila kot ravnanje v nasprotju s pogodbenimi določili (str. [REDACTED] odgovora na tožbo, hrbtna str. [REDACTED]).

11. V drugem odst. 6. čl. Obligacijskega zakonika (Ur. l. RS, št. 97/2007 – uradno prečiščeno besedilo, v nadaljevanju OZ) je določeno, da morajo udeleženci v obligacijskem razmerju pri izpolnjevanju obveznosti iz svoje poklicne dejavnosti, ravnati z večjo stopnjo skrbnosti, po pravilih stroke in po običajih (skrbnost dobrega strokovnjaka). Tožena stranka je finančna institucija in strokovnjak na finančnem področju in je pri svojem delovanju dolžna ravnati z najvišjo možno mero poklicne skrbnosti. Tožnika sta potrošnika. V [REDACTED] čl. pogodbe je določeno, da tožnika kot kreditojemalca s podpisom te pogodbe potrjujeta, da ju je banka predhodno v celoti seznanila z rizikom najetja kredita v tuji valuti (švicarskem franku) in izjavljata, da ta riziko v celoti prevzemata (pri čemer so bile v nadaljevanju 20. čl. določene možnosti v primeru, da ne bi bila več pripravljena prevzemati teh rizikov (predčasno odplačilo kredita ali refinanciranje obstoječega kredita z novim)). Ta določba pa je vsebinsko prazna, saj ne pove kaj konkretno je bilo tožnikoma pojasnjeno. Tudi notar je tožeči stranki poučil le, da se ob spremembi tečaja lahko spremenijo posamezni zneski plačil. V tej smeri gre tudi sodba sodišča EU, ki je v zadevi C-26/13 z dne 30. 4. 2014 v zvezi z razlago drugega odst. 4. čl. Direktive sveta 93/13 z dne 5. april 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah. SEU je odločilo, da zahteve po transparentnosti pogodbenih pogojev, ki jo določa drugi odst. 4. čl. Direktive 93/13 ni mogoče zožiti zgolj na njihovo formalno in slovnično razumljivost. Tudi tožnik je izpovedal, da je v [REDACTED] čl. pogodbe s podpisom potrdil, da ga je banka predhodno v celoti seznanila z rizikom najetja kredita v tuji valuti le v okviru tistih dejstev, ki so bila predstavljena (str. [REDACTED] prepisa zaslišanja z dne [REDACTED] 2017, [REDACTED]).
12. Na tveganja zadolževanja z valutno klavzulo v CHF je opozorila tudi Banka Slovenije v svojem poročilu o finančni stabilnosti leta 2005 (A31), ko je izpostavila, da to valutno tveganje za banke sicer ne predstavlja večjega tveganja zaradi relativno majhnega obsega, le slabe 4 % podbilance z valutno klavzulo, vendar pa je zaradi relativno visoke volatilnosti tečaja švicarskega franka mogoča realizacija tveganj pri komitentih. Toženka ne trdi, da s tem dopisom ne bi bila seznanjena. Banka Slovenije je nadalje v dopisu upravam bank z dne 19. 12. 2007 (A6) navedla, da pričakuje, da bodo banke komitentom vedno naprej oziroma prednostno predstavile svojo ponudbo produktov v evrih ter na tej osnovi izračunale kreditno sposobnost komitenta ter da bodo banke za komitente, ki kljub seznanitvi s tečajnim tveganjem želi posojilo v tuji valuti ali posojilo vezati na tujo valuto, ocenile kreditno sposobnost slednjega. Na strani str. 42 letnega poročila

toženke za leto 2006 (A4) je navedeno, da na področju poslovanja s prebivalstvom ne gre prezeti dejstva, da je pretežni del hipotekarnih posojil sklenjen z valutno klavzulo v CHF, ki trenutno daje dolžnikom zelo dobre rezultate, in sicer tako zaradi nižje obrestne mere v primerjavi z evrsko klavzulo kot tudi zaradi tečajnih razlik, ki jih v korist posojilojemalcev ustvarja šibkejši sicer švicarski frank. Navedla je, da se zaveda, da tak položaj dolgoročno ne more vzdržati, zato si bo morala prizadevati, da začne tudi s hipotekarnimi dolžniki sklepati pogodbe o zavarovanju pred previsokim obrestnim in tečajnim tveganjem. Sama tožena stranka je torej v svojem letnem poročilu navedla, da se zaveda, da položaj šibkejšega švicarskega franka dolgoročno ne more zdržati in omenja bodoča previsoka obrestna in tečajna tveganja, zaradi katerih si bo prizadevala sklepati z dolžniki pogodbe o zavarovanju pred njimi. Take navedbe v poročilu niti ne bi bile potrebne, če toženka večjega porasta CHF napram EUR ne bi pričakovala.

13. Tožena stranka je finančna institucija in strokovnjak na finančnem področju in je pri svojem delovanju dolžna ravnati z najvišjo možno mero poklicne skrbnosti. Po oceni sodišča je glede na zgoraj navedeno morala vedeti in tudi je vedela, da bo v prihodnosti (po sklenitvi pogodbe) prišlo do krepitve CHF v razmerju EUR do SIT. Če bi menila, da bo do prihajalo le do manjših nihanj, ne bi v letnem poročilu govorila o visokih tveganjih in pogodbah o zavarovanju pred njimi, ki jih bo sklepala z dolžniki. Toženka bi kot finančni strokovnjak morala vedeti, da v daljšem časovnem obdobju obstaja precej velika verjetnost, da lahko pride do sprememb v gospodarstvu ali na trgih, kar se bo lahko odražalo tudi v večjih spremembah vrednosti valut ali referenčne obrestne mere.
14. Tožnik je izpovedal, da so bila vsa dejstva pred sklenitvijo pogodbe predstavljena na tak način, da je zgledal kredit vezan na libor bolj vzdržen, in ker je bil takrat evro močna valuta in sta se s tožnico odločila za ta kredit. Priča [REDACTED] je izpovedala, da se tožnikov spominja, ko sta pristopila kot kreditojemalca k banki, vendar se konkretno sestanka ali podpisa pogodbe ni spominjala, in je lahko izpovedovala le, kako so sestanki s strankami potekali (str. 2 prepisa zaslišanja z dne [REDACTED] 2017, [REDACTED]). Sodišče se je pri izpovedi tožnikov bolj oprlo na izpoved prvega tožnika, saj se tožnica sama [REDACTED] ni toliko poglobljala v finance in je zadevo prepustila možu (str. [REDACTED] prepisa zvočnega zapisa zaslišanja z dne [REDACTED] 2017, [REDACTED]). Vendar pa je tudi sama izpovedala, da se spomni dneva, ko je bila enkrat na banki in je bil predstavljen graf in je [REDACTED] kot njuna bančna svetovalka rekla: „Poglejta, saj je tu nekje je notri. Tu ni nekega večjega nihanja. Tako, da tu smo nekje na varnem, ni nekih problemov to.“ [REDACTED] je izpovedala, da posebej ni poudarjala kakšnih posebnosti za naprej, saj so izhajali iz tega, kar je bilo za nazaj (str. [REDACTED] prepisa zvočnega zapisa z dne [REDACTED] 2017, [REDACTED]). Ker je tudi [REDACTED] glede gibanja tečaja izpovedala, da so uporabljali graf, ki je prikazoval gibanje zadnjih nekaj let (ki nesporno ni izkazoval večje krepitve CHF napram EUR), in

da niso posebej poudarjali kakšnih posebnosti za naprej, sodišče tožnici verjame, da o kakšnih posebnih tveganjih za naprej ni bilo govora. Sicer sodišče sledi [redacted] da ni izrecno dajala prednosti kakšnemu od kreditov (da kreditov niso favorizirali je potrdila tudi [redacted] na str. [redacted] prepisa zvočnega zapisa zaslišanja [redacted] 2017, [redacted] vendar verjame tožnikoma, da glede na to, da se posebnosti za naprej niso posebej predstavljale in da se je prikazovalo le gibanje za zadnjih nekaj let, kredit v CHF izpadel kot najugodnejši. Tudi prvi tožnik je izpovedal, da so jima bila predstavljena zgolj tveganja valutnih sprememb znotraj krivulje, ki je veljala od uvedbe EUR, to je od leta 1999 do 2008. Trdili so, da je šlo za dve zdravi gospodarstvi, ki sta močno povezani, in da naj zato ne bi prišlo do večjih sprememb, oziroma, če do njih pride, se bodo gibale kot takrat, in je bil to riziko, ki sta ga bila pripravljena sprejeti (str. [redacted] prepisa z dne [redacted] 2017, [redacted] [redacted]. Sodišče sledi [redacted] ki je izpovedala, da se tveganja zmeraj predstavijo, tudi v končni fazi pri branju kreditne pogodbe in da je tveganje možno zaradi tečajne razlike CHF/EUR ter ker je obrestna mera vezana na libor in je to odvisno tudi od gibanja liborja ter da se je stranke opozorilo, da anuiteta ni fiksna in da se lahko spreminja, vendar glede na zgoraj povzeto verjame tožnikoma, da so glede sprememb govorili le v okvirih gibanja za nazaj. Sodišče ji sicer verjame, da sicer ni izrecno zagotavljala, da do sprememb mesečnih anuitet ne bi prišlo oziroma da bodo te minimalne in v korist tožnikov. Ker pa je sama izpovedala, da so uporabljali graf, ki je prikazoval gibanje zadnjih nekaj let in da niso posebej poudarjali kakšnih posebnosti za naprej, sodišče verjame tožniku, da so jima bila predstavljena zgolj tveganja valutnih sprememb znotraj krivulje, ki je veljala od uvedbe EUR ter sta tako po oceni sodišča lahko utemeljeno sklepala, da do večjih sprememb ne bo prišlo. Sodišče verjame [redacted] da tudi sama ni vedela ob sklepanju pogodbe, da bo prišlo do tolikšne krepitve CHF napram EUR, ter da v letu 2008 ni imela nobenega indica, da bi lahko sklepala, da se bo CHF toliko okrepil (str. [redacted] prepisa zvočnega zapisa zaslišanja z dne [redacted] 2017, [redacted] [redacted]. Slednje pa samo pomeni, da toženka (banka), ki je vedela, da tak položaj dolgoročno ne more vzdržati, svojih uslužbencev ni ustrezno poučila, kako morajo postopati s potencialnimi kreditorejmalci, ki želijo skleniti kreditno pogodbo v švicarskih frankih. Ker tudi uslužbenci toženke, ki so ekonomisti in se poklicno ukvarjajo s krediti (konkretno [redacted], niso pričakovali takšne krepitve CHF napram EUR (toženka trdi, da so celo sami najemali takšne kredite), tega ni mogel pričakovati niti tožnik, ki je sicer [redacted] a dela v [redacted] (str. [redacted] prepisa zaslišanja z dne [redacted] 2017, [redacted] niti tožnica, ki je [redacted] [redacted]. Iz istega razloga tudi ni mogoče govoriti, da so taka tveganja splošno znana, saj bi jih sicer morali poznati tudi finančno usposobljeni uslužbenci toženke. Celotno [redacted] ki pri toženki pokriva področje finančnih trgov, kjer zapirajo devizno obrestno likvidnostno pozicijo banke, je izpovedal, da če bi se tak

- padec EUR napram CHF lahko predvidel, bi se preprečil (str. ■ prepisa zaslišanja z dne ■ 2017, ■). Ob navedenem ni odločilnega pomena, da sta imela tožnika dovolj časa za premislek in da sta se za kredit sama odločila, saj ob ustreznih pojasnilnih dolžnostih tega ne bi storila.
15. Tožena stranka niti ne trdi, da bi tožečima strankama predstavila, da se pri krepitvi vrednosti CHF napram EUR viša tudi sama glavnica obveznosti, izražena v tuji valuti. Navaja le, da se v kreditni pogodbi določeni znesek kredita v CHF po preračunu v EUR spreminja glede na trenutno veljavni menjalni tečaj, kar je tožeča stranka vedela najkasneje ob črpanju kredita (str. ■ vloge z dne ■ 2017, hrbtina str. ■ odgovora na tožbo, hrbtina str. ■). Ker je bilo črpanje kredita opravljeno po podpisu pogodbe ■, kjer večjih nihanj ni bilo, tožnika na take posledice nista mogla računati. Tudi sicer pa slednje ne odvezuje toženke od pojasnilne dolžnosti.
16. Tožena stranka je tako kljub pričakovanju Banke Slovenije, da bodo banke komitentom vedno naprej oziroma prednostno predstavile svojo ponudbo produktov v evrih, enakovredno predstavila tako kredit v evrih kot v švicarskih frankih. Tožena stranka sama trdi, da so bile tožnikoma enakovredno predstavljene vse možnosti kreditov. Tudi iz izpovedi ■ izhaja, da prednosti ni dajala nobenemu kreditu (str. ■ prepisa zvočnega prepisa zaslišanja ■ 2017, ■). V razmerju toženke kot finančne institucije do tožnikov kot potrošnikov, ne morejo vzdržati argumenti, da gre pri stališčih Banke Slovenije le za priporočila. Toženka kljub vedenju, da položaj močnega EUR napram CHF dolgoročno ne more vzdržati in da lahko pride tudi do večjih sprememb, slednjega tožnikoma ni predstavila. Toženka bi morala vedeti, da v daljšem časovnem obdobju obstaja precej velika verjetnost, da bo prišlo do sprememb v gospodarstvu ali na trgih, kar se bo lahko odražalo tudi v večjih spremembah vrednosti valut ali referenčne obrestne mere, in bi morala to tožnikoma tudi pojasniti. Če bi to storila, tožnika, ki sta si želela varen kredit (izpoved prvega tožnika, da sta iskala kredit s fiksno obrestno mero, pa jima ga nobena banka ni želela dati, str. ■ prepisa zaslišanja z dne ■ 2017, ■), kredita v CHF ne bi vzela.
17. V 86. čl. OZ je določeno, da je pogodba, ki nasprotuje ustavi, prisilnim predpisom ali moralnim načelom, nična, če namen kršenega pravila ne odkazuje na kakšno drugo sankcijo ali če zakon v posameznem primeru ne predpisuje kaj drugega. Odnosna praksa je že zavzela stališče, da če zaradi pomanjkljivih ali netočnih informacij potrošnik, ki je sicer dobro informiran, pozoren in preudaren, kar nedvomno prvi tožnik in tudi tožnica sta, upravičeno meni, da tveganje spremembe menjalnega tečaja ni realno, ali da ga bremeni zgolj v omejenem obsegu, se lahko ugotovi ničnost celotne pogodbe ali njenega dela.¹ Sodišče sprejema navedbo tožečih strank, da jima možnost takšnega porasta CHF napram

¹ Tako tudi VSL v zadevi III Cp 2452/2016 z dne 4.1.2017

EUR ter posledice le tega, ni bila nikdar predstavljena in nista razpolagali z informacijami, na podlagi katerih bi sprejeli drugačno odločitev. Zato je sodišče ugotovilo ničnost celotne pogodbe, saj je tožnika ob ustrezni pojasnilni dolžnosti banke, take pogodbe ne bi sklenila.

Glede ničnosti iz drugih razlogov

18. V 39. čl. OZ je določeno, da mora imeti vsaka pogodbeno obveznost dopustno podlago. Po drugem odst. istega čl. je podlaga nedopustna, če je v nasprotju z ustavo, s prisilnimi predpisi ali z moralnimi načeli. V tretjem odst. istega čl. je določeno, da se domneva, da ima obveznost podlago, čeprav ta ni izražena. V četrtem odst. istega čl. je določeno, da če ni podlage ali je ta nedopustna, je pogodba nična. Glede na domnevo podlage obveznosti, je dokazno breme o tem, da ima obveznost nedopustno podlago na tožeči stranki. V 212. čl. ZPP je namreč določeno, da mora vsaka stranka navesti dejstva ali predlagati dokaze, na katere opira svoj zahtevek, ali s katerimi izpodbija navedbe in dokaze nasprotnika.
19. V 1065. čl. Zakona o obligacijskih razmerjih (Ur. l. SFRJ, št. 29/78, s kasnejšimi spremembami in dopolnitvami, v nadaljevanju ZOR), ki se uporablja na podlagi 1061. čl. OZ, je določeno, da se s kreditno pogodbo banka zavezuje dati uporabniku kredita na voljo določen znesek denarnih sredstev za določen ali nedoločen čas, v neki namen ali brez določenega namena, uporabnik pa se zavezuje plačevati banki dogovorjene obresti in dobljeni znesek denarja vrniti v času in na način, ki sta določena v pogodbi.
20. Tožeči stranki v zvezi z ničnostjo podlage o najprej navajata, da je bila obvezna vzpostavitev upravno izplačilne prepovedi in sta bili zavezani posojilo obročno vračati v evrih. Že iz izpovedi samega prvega tožnika pa izhaja, da to ne drži, saj je izpovedal, da nikoli ni preverjal možnosti vračila v švicarskih frankih, vendar je v enem od mailov predstavnica banke iz oddelka za reklamacije navedla, da lahko poravnata kredit tudi direktno s franki (stran [redacted] prepisa zvočnega zapisa zaslišanja prvega tožnika z dne [redacted] 2017, [redacted]). Tudi sam se je pri okencu na banki pozanimal, če lahko poravnata kredit v frankih in je bil prvi odgovor, da ne in je po tem, ko je sam predočil informacijo, da naj bi to šlo, ta oseba stopila k sodelavkam, ki sta mu povedali, da to gre. Že sam tožnik je torej izpovedal, da je bilo možno, da se obroki poravnava tudi v švicarskih frankih. Slednjega ne more spremeniti dejstvo, da oseba pri okencu pri banki tega sprva ni vedela, saj se je pozanimala in ugotovila, da je to možno.
21. Prav tako sodišče ne sprejema navedb tožečih strank, da je nesprejemljiv pogodbeno določen režim odplačevanja, po katerem se posamezni obrok vrača v računski protivrednosti posameznega obroka, preračunanega po prodajnem podjetniškem tečaju banke za CHF na dan plačila, saj sodišče ne vidi razloga,

zakaj bi bilo to nesprejemljivo, na prav tak način poravnavanja obrokov pa sta tožnika pristala s podpisom pogodbe, ki v sedmem odst. [redacted] čl. jasno določa, da če valuta plače oziroma pokojnine ni švicarski frank, mora banka izplačevalcu plače oziroma pokojnine za namen izvajanja upravno izplačilne prepovedi sporočiti znesek mesečne anuitete v evrih, preračunano po prodajnem podjetniškem tečaju banke za CHF. V osmem odst. istega čl. je določeno, da odtegnjeni znesek mesečne anuitete v evrih po upravno izplačilni prepovedi banka zamenja švicarske franke po prodajnem podjetniškem tečaju banke za CHF na dan plačila in poplača zapadle obveznosti. Prav tako je jasna določba čl. [redacted] točke prvič pogodbe, da če valuta izstavljenih računov (predračunov) ni švicarski frank, bo banka zamenjala znesek kredita, črpanega za plačilo računov, v valuto izstavljenih računov po nakupnem podjetniškem tečaju banke za CHF na dan črpanja ter izvršila črpanje v valuti izstavljenih računov. Tožeča stranka je bila seznanjena z jasnimi določbami pogodbe in je nanje pristala, in zgolj zato, ker je tožena stranka določala različne tečaje v pogodbi (vključila v pogodbo še menjalniško storitev), slednja še ni nična. Poleg tega tožeča stranka ni prerekala navedbe toženke, da če bi bila menjalniška storitev v zvezi z izplačilom 80 % čiste vrednosti kredita izvedena po prodajnem podjetniškem tečaju, bi tožeča stranka prejela na svoj transakcijski račun le cca [redacted] EUR več kot je dejansko prejela. Tudi zato pogodba ni nična.

22. Obveznost tudi ni nična zaradi pomanjkanja podlage, ker naj sploh ne bi šlo za devizni kredit, pač pa za kredit, ki se je vodil v valuti CHF in ker naj ne bi bilo razlogov za vodenje kredita v CHF (ker naj bi funkcijo ohranjanja vrednosti opravljala referenčna obrestna mera) ter ne iz razloga, ker naj toženka ne bi ponudila instrumentov zavarovanja pred valutnim tveganjem.
23. Tako [redacted] sta izpovedali, da niso nič prikrivali na račun zaslužka banke in tudi smernic za to sigurno niso imeli. Iz izpovedi [redacted] tako izhaja, da ni bil namen tožene stranke, da na račun tečajnih nihanj doseže še dodatne zasluge. Tudi iz tega razloga pogodba ni nična. Sodišče še ugotavlja, da če bi se močnejše okrepil tečaj EUR napram CHF, bi valutno tveganje enako kot v obratni situaciji tožnika, nosila toženka in ne moremo govoriti, da gre za dodaten prihodek tožene stranke, ne da bi imela s tem kakšne dodatne stroške. Tudi toženka mora namreč zaradi regulatornih predpisov zagotoviti sebi ustrezno financiranje oziroma ustrezna sredstva v enaki tuji valuti, kar je potrdila priča [redacted] ter izhaja iz izjav [redacted]. Ker celotno tveganje ni bilo preneseno na toženi stranki, pogodba tudi ni moralno zavržna.

Še glede ničnosti posameznih določb pogodbe

24. Ni utemeljena navedba tožeče stranke, da je ničen sedmi odst. [redacted] čl. pogodbe, po katerih je svoje obveznosti v evrih toženka določila po tečaju, ki je zanj

ugodnejši, saj je izplačala manj, med tem, ko je pri določanju mesečnih anuitet tožečih strank uporabila drug tečaj - prodajni tečaj, ki je bil zanjo spet ugodnejši. Da bi sam mehanizem konverzije valute ostal tožečima strankama v celoti nepojasnen, je negirano že z vpogledom v samo pogodbo, in sicer je bila konverzija določena v sedmem odst. ■ čl. pogodbe in v tretjem odst. ■ čl. pogodbe pogodbe ter v drugem odst. ■ čl. pogodbe in ne drži, da mehanizem konverzije valute za primer izplačila ni bil niti dogovorjen. Tudi ne gre za znatnejše neravnotežje v pogodbenih pravicah in obveznostih strank in izpolnitev pogodbe ni znatno drugačno od tistega, kar je potrošnik utemeljeno pričakoval. Izpolnitev pogodbe ni neutemeljeno v škodo potrošnika in tudi ne nasprotuje načelu poštenja in vestnosti. Iz neprerekanih navedb toženke izhaja, da so razlike zanemarljive, poleg tega pa je sodišče že obrazložilo, da bi tožnika lahko tudi sama kupovala franke in z njimi poplačevala obroke in nista bila vezana na tečaje banke, vsaj ne pri izpolnitvi svojih obveznosti. Poleg tega iz izračuna tožene stranke, ki mu tožeča stranka ni ugovarjala, izhaja, da so spremembe, če bi upoštevali enake tečaje, zanemarljive in ne ustrezajo kriteriju, da je izpolnitev pogodbe znatno drugačna od tistega, kar je potrošnik utemeljeno pričakoval ali da so povzročile, da je izpolnitev pogodbe neutemeljeno v škodo potrošnika ter niso povzročile znatnega neravnotežja v pogodbenih pravicah in obveznostih strank.

25. Prav tako ni nična določba petega odst. ■ čl. pogodbe, ki upošteva načelo K/360, kar pomeni, da leto obravnava, kot da bi imelo 360 dni. Zgolj to, ker je v korist tožeče stranke, ne pomeni, da nedvoumno nasprotuje načelu vestnosti in poštenja in da je kot takšno nično. Sicer drži, da je Združenje bank Slovenije v brošuri „bančne obresti - varno in pregledno“ omenjala tudi štetje dni za obračun obresti (A36), vendar sama tožeča stranka navaja, da so bila ta priporočila sprejeta šele nekaj mesecev po sklenitvi pogodbe in zato toženi stranki iz tega naslova ni mogoče očitati kršitve pojasnilne dolžnosti v zvezi z načelom K/360.
26. Sodišče tudi ni našlo kršitve zakonske obveznosti, da tožena stranka v pogodbo ni vnesla opozorila, da se ob spremembi tečaja lahko spremenijo tudi predvideni zneski posameznih plačil, saj v času sklenitve v pogodbi veljavni Zakon o potrošniških kreditih, tega ni določal. Poleg tega pa iz notarskega zapisa (2. str. priloge A3) izhaja, da je notar opozoril tožeči stranki, da se ob spremembi tečaja lahko spremenijo tudi predvideni zneski posameznih plačil.
27. Tožeča stranka je nadalje v spis predložila zgibanko tožene stranke, v kateri poziva komitente, da vnesejo trdno valuto ter vzamejo stanovanjski tolarski kredit, vezan na švicarski frank (A8), vendar pa tožeča stranka nadalje ni prerekala navedb toženke, da se ta oglas nanaša na leto 2004, kar je 4 leta pred sklenitvijo pogodbe in po oceni sodišča na tožnika ni mogel vplivati. To izhaja tudi iz

izpovedi tožnika, da sicer obstajajo določene brošure, vendar ne more reči, da se je odločil na njihovi podlagi (str. ■■■ prepisa zaslišanja z dne ■■■■ 2017, ■■■■). Zaradi oglasov iz leta 2004, na podlagi katerih se tožnika nista odločila za najem kredita v CHF, toženi stranki ni mogoče očitati zavajanja potrošnikov.

28. Ne more biti govora o kršitvi načela enake vrednosti dajatev v smislu 8. čl. OZ. To načelo ne zagotavlja enakovrednosti pogodbenih obveznosti v času, ko se morajo obveznosti izpolniti in mora načelno vsaka stranka sama nositi riziko spremembe okoliščin po sklenitvi pogodbe. Tudi po 119. čl. OZ je pogodba nična, če kdo izkoristi stisko ali težko gmotno stanje drugega, njegovo nezadostno izkušnost, lahkomišelnost ali odvisnost in si izgovori zase ali za koga tretjega korist, ki je v očitnem nesorazmerju s tistim, kar je sam dal ali storil ali se zavezal dati ali storiti drugemu. Po stališču pravne teorije in sodne prakse morajo obstajati vse potrebne predpostavke oderušstva v času sklenitve pogodbe, ker gre za napako pri sklenitvi pogodbe in hkrati in morebitno poznejše nesorazmerje ni pravno relevantno.

Delna sodba

29. Ker je sodišče na podlagi obravnavanja ocenilo, da je od večih zahtevkov samo prvi primarni zahtevek zrel za končno odločbo, je samo glede tega zahtevka izdalo sodbo (delna sodba, 314. čl. ZPP). Ker je primarnemu zahtevku za ničnost ugodilo, ni odločalo o podrejenih zahtevkih, ki se tičejo ničnosti posameznih določil pogodbe. O denarnih zahtevkih bo sodišče odločalo s končno sodbo.

Pridržana odločba

30. Sodišče je obravnavo dne ■■■■ 2017 zaključilo. Izdajo odločbe je ob smiselni uporabi četrtega odstavka 321. člena ZPP v zvezi z drugim odstavkom 291. člena ZPP pridržalo do pravnomočnosti prepisa zvočnega zapisa zaslišanja prič. Zoper prepis je imela tožena stranka pripombe, o katerih je sodišče odločilo dne ■■■■ 2017, zato je tega dne prepis postal pravnomočen in je sodišče tega dne izdalo odločbo.

Stroški postopka

31. O stroških postopka bo sodišče odločalo s končno sodbo.

PRAVNI POUK:

1. Zoper sodbo je dopustno vložiti pritožbo v roku 15 dni od dneva prejema pisnega odpravka. Pritožba se vloži pisno v dveh izvodih pri tem sodišču, o njej pa bo odločalo Višje sodišče v Ljubljani. Pritožba mora obsegati navedbo sodbe, zoper katero se vlaga, izjavo, da se sodba izpodbija v celoti ali v določenem delu,

pritožbene razloge in podpis pritožnika (355. čl. ZPP). Če je pritožba nerazumljiva ali ne vsebuje vsega, kar je treba, da bi se lahko obravnavala, jo sodišče zavrže, ne da bi pozivalo vložnika, naj jo popravi ali dopolni (336. čl. ZPP). Ob vložitvi pritožbe mora biti plačana sodna taksa. Če sodna taksa ni plačana niti v roku, ki ga določi sodišče v nalogu za njeno plačilo in tudi niso podani pogoji za oprostitev, odlog ali obročno plačilo sodnih taks, se šteje, da je pritožba umaknjena (3. odst. 105 a. čl. ZPP).

2. V primeru, da stranka vloži pritožbo po pooblaščenju, mora biti ta odvetnik ali druga oseba, ki je opravila pravniški državni izpit. Pritožbo, vloženo po pooblaščenju, ki ni odvetnik ali druga oseba, ki je opravila pravniški državni izpit, bo sodišče kot nedovoljeno zavrglo.

Okrožno sodišče v Ljubljani,
dne [redacted] junija 2017

